

بررسی رابطه بین حسابداری دادگاهی و کشف تقلب

فرزانه خلیلی سامانی^۱، مریم دهقانی^۲

^۱ کارشناس ارشد مدیریت دولتی (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناس حسابداری

چکیده

کثرت و فراوانی تقلب و کلاهبرداری خبری است که هر هفته شاهد انتشار آن هستیم این رویداد در حقیقت تهدید جدی برای عملکرد حسابرسان مستقل می باشد و شک و تردید قابل ملاحظه ای راجع به صلاحیت حسابداران رسمی مطرح نموده و اعتبار، مشروعیت و حسن شهرت حرفه حسابرسی را هم زیر سوال برده است. این شرایط، لزوم وجود حسابداری دادگاهی را بیش از پیش ضروری ساخته است؛ در نتیجه در این پژوهش تلاش میکنیم تا ضمن معرفی این بخش از حسابداری، فواید و نقش آن را نیز متذکر شویم.

واژه‌های کلیدی: حسابداری دادگاهی، حسابرسی، تقلب، کشف تقلب

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه و بیان مساله

یکی از عوامل مؤثر در کاهش اعتمادپذیری گزارشها و صورتهای مالی پدیده ی تقلب است که موجب افزایش ریسک و هزینه ی کسب و کار شده، اعتماد سرمایه گذاران را کاهش داده و اعتبار و درستکاری حرفه ی حسابداری را زیر سؤال میبرد (خواجهوی، ۱۳۹۴). ضررهایی که تقلب در صورتهای مالی در حرفه حسابداری ایجاد کرده است آنقدر بزرگ بوده است که متوسط زیان ناشی از تقلب در صورتهای مالی به بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار رسیده است (ای سی اف، ۲۰۱۴). نتیجه داوری نادرست حسابرسان در اطمینان بخشی به اطلاعات مالی در فرآیند گزارشگری مالی، میتواند منجر به برد یا باخت ناعادلانه استفاده کنندگانی مانند بازیگران بازار سرمایه و تهدیدی برای اعتبار، مشروعیت و حسن شهرت حرفه حسابرسی باشد (چالاک، ۱۳۹۴).

تقریباً تمام تقلبهای صورتهای مالی که اخیراً رخ داده است مربوط به صورتهای مالی حسابرسی شده است؛ و هنوز این تقلبها در فرآیند حسابرسی کشف و متوقف نشده اند. به نظر میرسد که الگوی کنونی حسابداری و حسابرسی دیگر نمی تواند تضمینی برای پیشگیری و شناسایی تقلبهای صورتهای مالی در عصر انقلاب اطلاعاتی باشد. تکرار مکرر تقلبهای صورتهای مالی و شکستهای حسابرسی باعث شده یکی از صاحب نظران خطاب به دانشجویان ارشد حسابداری در دانشگاه تگزاس گفت: "مردم متعجب هستند، سرمایه گذاران متعجب هستند، قانونگذاران متعجب هستند آنها همه متعجب اند از اینکه حسابرسان واقعاً چه کاری انجام میدهند. آنها متعجب اند از اینکه حسابرسان چه کار ارزشمندی انجام میدهند. نگرانی من این است که حرفه ی حسابرسی (هم داخلی و هم خارجی) ممکن است روزی دیگر هیچ ربطی به بازار سرمایه نداشته باشد (گلدن، ۲۰۱۱).

برایتن معتقد است: که حرفه حسابداری تا چه زمان میخواهد در تهیه صورتهای مالی قابل اعتماد، کوتاهی کند؟ او میگوید دادگاهها در اغلب پرونده های رسوایی مالی هدف اصلی حسابرسی صورت مالی را اثبات این مطلب که صورتهای مالی عاری از اظهارات غلط ناشی از تقلب یا خطا هستند، تلقی میکنند (برایتن، ۲۰۱۱). و یا گلدن معتقد است اگر مراقبتهای حرفهای انجام نشود ممکن است در آینده نزدیک جایگاه و نقش ارزشی حسابرسی، در اعتباربخشی صورتهای مالی بی ربط بشود (گلدن، ۲۰۱۱).

به نظر میآید که پاسخ به این چالشها نیاز به تغییر پارادایم حاکم به یک پارادایم با دامنه مسئولیت جدید برای حسابرسی دارد. الگویی که به حسابداری دادگاهی شهرت دارد. الگویی که به همراه خود منجر به تغییر مسئولیتها و کارکردهای متفاوت حسابداری و حسابرسی خواهد شد. آولو راهکارهای ارائه شده در دهه اخیر را بدین گونه میداند که حسابداران (به خصوص حسابرسان صورتهای مالی) باید مهارتهای حسابداری دادگاهی، اخلاق، اصول جستجوگری و موشکافی کارآگاهانه، راه و شیوه کتمان تقلب در معاملات مالی پیچیده و مواردی که اعتبار گزارشگری مالی حاکمیت شرکتی را تهدید میکنند را آموزش ببینند (آولو، ۲۰۱۴).

تعریف

Forensic به معنی دادگاهی می باشد. حسابداری دادگاهی شاخه ای از حسابداری است که ماهیتاً با قضاوت دادگاهی در ارتباط است. در واقع علم گردآوری و ارائه ی اطلاعات مالی به شکلی که در دادگاه بر علیه متهم جرائم اقتصادی قابل قبول باشد. تمرکز بر روی تجزیه و تحلیل تبیین کننده ی (علت و معلولی) پدیده ها شامل کشف حقه ها، ترفندها "در صورت وجود" و اثرات آن در حوزه ی حسابداری است (دونگ رونژوا، ۲۰۱۱).

انجمن حسابداران رسمی آمریکا حسابداری دادگاهی را " کاربرد اصول، نظریه های حسابداری و حقایق یا فرضیه ها در مسائل مربوط به اختلاف های دادگاهی (دعوی حقوقی) میدانند که دربرگیرنده تمام شاخه های دانش حسابداری است" (ای سی اف، ۲۰۱۴). حسابداری قضایی (دادگاهی) عبارت است از بکارگیری مهارت های مالی با یک ذهنیت تحقیقی نسبت به یک سری مسائل مالی در چارچوب قوانین و مقررات که مبنای آن اسناد و مدارک حسابداری است " (چالاک، ۱۳۹۴).

انجمن بازرسان خبره ثقلب (ACFE) حسابداری دادگاهی را اینگونه تعریف نموده اند: "حسابداری دادگاهی شامل کاربرد و استفاده از مهارت‌های تخصصی حسابداری در امور مربوط به حقوق مدنی بالقوه یا بالفعل یا دعوی کیفری قضایی (حقوقی) است؛ و به طور کلی شامل اصول پذیرفته شده حسابداری، هزینه فرصت ازدست رفته، درآمد، دارایی و یا ضایعات و خسارت، ارزیابی کنترل های داخلی، ثقلب و هر موضوع و مواردی است که دربرگیرنده تخصص و تجربه حسابداری در نظام حقوقی می باشد، اما محدود به اصول پذیرفته شده عمومی حسابداری نمی باشد" (ای سی اف، ۲۰۱۴).

تاریخچه حسابداری دادگاهی در جهان

ظهور حرفه ی حسابداری دادگاهی به شکل رایج امروزی، اگرچه بین کشورهای مختلف، متفاوت است، اما به دهه های ۱۹۶۰ تا ۱۹۸۰ برمی گردد. قبل از این دوران، جرائم یقه سفید ها یک مسأله برای دادگاه های مدنی بود (کولاپینتو، ۱۹۹۸). در سال ۱۹۹۰ انجمن بازرسان خبره ثقلب اعلام کرد که جرم یقه سفیدها افزایش یافته و تنها ۵٪ موارد آن کشف می شود. آنها همچنین اشاره کردند که جرایم یقه سفیدها ۹۵٪ از زیان های وارده به قربانیان را تشکیل می دهند و برای کاهش این تلفات و بهبود وضعیت از حسابداری دادگاهی استفاده شد (فنینگ، ۲۰۰۵).

بعد از پیشنهاد رئیس هیأت فرجام خواهی مالیاتی آمریکا در سال ۱۹۸۵، در مجله ی اکانتنتسی پیشنهاد داده شد که مؤسسات آموزشی باید شروع به گنجاندن مطالعه ی قواعد و اصول حاکم بر ادله ی اثبات دعوی در درس نامه های خود کنند. حسابداری دادگاهی از دهه ی ۱۹۸۰ تاکنون در کانادا و آمریکا رشد قابل ملاحظه ای را تجربه کرده است. در انجمن های حسابداری آمریکا، انگلستان، استرالیا و نیوزلند، گروه هایذینفع خاصی در رابطه با حسابداری دادگاهی وجود دارند (جکیولاین دات، ۲۰۰۸).

تاریخچه حسابداری دادگاهی در ایران

در حال حاضر چیزی به نام حسابداری دادگاهی در ایران وجود ندارد. در ایران معمولاً کارشناسان رسمی دادگستری را به نام حسابداران دادگاهی می شناسند که از لحاظ تخصص و مهارت، کارایی و اثربخشی لازم را ندارند چرا که از آموزش های تخصصی لازم برخوردار نیستند و اغلب بعد از وقوع ثقلب وارد میدان می شوند و از وظیفه اصلی خود که پیشگیری از وقوع ثقلب است دور مانده اند و اکثراً به کارهای کارشناسی و ارزیابی مشغول هستند.

دلایل نیاز به حسابداری دادگاهی

در پیدایش حسابداری دادگاهی به عنوان ترکیبی از مهارت های بازرسی و حسابرسی و به عنوان یک حوزه ی تخصصی از حسابداری دلایل زیر مؤثر بوده است .

۱. دعوی حقوقی افراد و مؤسسات به تدریج افزایش یافته است این امر نتیجه ی پیچیده تر شدن تراکنش های تجاری است.
۲. روابط بین افراد، مؤسسات و دولت باعث ایجاد مسائلی شده است.
۳. ثقلب در حسابداری روز به روز در حال افزایش است و کشف این ثقلب ها دشوارتر شده است.
۴. شکست ها و ناکامی های مدیریت به تدریج در حال افزایش است.
۵. مشاوران حقوقی و دادگاهها بیش از پیش نیاز به بررسی های تخصصی دارند. (مشایخی و آژنگ، ترجمه: ۱۳۹۲).

اهداف حسابرسی دادگاهی

- بهبود حسابداری مدیریت،
- بهبود حاکمیت شرکتی و عملکرد حسابرس مستقل،

- بهبود سیستم گزارشگری مالی،
- راهنمایی در تشخیص تقلب،
- راهنما در تقویت استقلال حسابرسان،
- ارائه تضمین اضافی برای کمیته حسابرسی،
- کمک به حسابرسان صورتهای مالی برای قبول مسئولیت بیشتر برای تشخیص تقلب و اعمال غیرقانونی، و
- کمک به کمیته حسابرسی برای ارزیابی بهتر کیفیت حسابرسی صورت گرفته توسط حسابرسان مستقل، است.

مسائل پیش روی حسابداری دادگاهی

حیطه کاری یک حسابدار دادگاهی شامل حوزه های مشخص بسیاری است. هنگامی که ما با این مسائل روبه رو می شویم، دلیل اینکه چرا به تخصص حسابداری دادگاهی نیاز است، قابل درک خواهد بود.

۱. موارد مربوط به سهامداران و شرکت
۲. جرائم یقه سفیدان
۳. پول شویی
۴. اختلاس دارایی، تقلب و ورشکستگی شرکت
۵. بررسی تقلب صورتهای مالی و نقض استانداردهای حسابداری
۶. کسب و کار و دولت
۷. توقف فعالیت و غرامت خواستن از شرکتهای بیمه و موارد مربوط به صدمه دیدن افراد یا تصادفات رانندگی
۸. بررسی تقلب شرکت یا کارمندان
۹. اختلافات مالی مربوط به فسخ قراردادها
۱۰. ارزیابی فعالیت موارد مربوط به زیان های مالی
۱۱. سهل انگاری حرفه ای
۱۲. جرائم سایبری و رایانه ای
۱۳. موضوعات مربوط به سرمایه فکری (انجمن بازرسان رسمی تقلب، ۲۰۱۶).

تفاوت حسابداری دادگاهی و حسابرسی

جوشی (۲۰۱۶) با تأکید بر مرتبط بودن حسابداری دادگاهی در پیشگیری و کشف تقلب بیان میکند "حسابرسان باید نگرهبان (دیدهبان) باشند نه کارآگاه".

این نقل قول به تنهایی در ساده تر کردن تعریف حسابداری دادگاهی کافی است و به تمایز یک حسابدار دادگاهی از حسابداران و حسابرسان دیگر کمک میکند. حسابدار دادگاهی یک کارآگاه دفترداری و حسابداری است (کرامبلی، ۲۰۰۹). این افراد (کارآگاهان) تقلب و رویدادهای جنایی در بانکها، نهادهای شرکتی یا گزارشهای مالی شرکتهای دیگر را بررسی میکنند. آنها به دنبال شواهد قطعی هستند. حسابرسان مستقل فقط به دنبال صورت مالی غلط هستند اما حسابداران دادگاهی صورتهای مالی غلط که از روی عمد گزارش شده اند را جستجو میکنند. حسابرسان مستقل به ارقام و اعداد توجه میکنند اما حسابداران دادگاهی به فراتر از اعداد و ارقام توجه می کنند. این برخی از ویژگی هایی است که باعث میشود حسابداری دادگاهی در مبارزه با فریب مالی مناسب و مربوط تلقی شود.

تفاوت حسابداری دادگاهی و حسابرسی

حسابدار و حسابداری دادگاهی	حسابرس و حسابرسی مستقل
در پاسخ به یک رویداد است	انجام آن اجباری است
روحیه بازجویی وجود دارد	تردید حرفه ای وجود دارد
شامل رسیدگی های مالی است	معیار استانداردهای گزارشگری است
یافته ها در دادگاه برای حل و فصل دعاوی است	اطمینان از اینکه صورتهای مالی عاری از تحریفات با اهمیت است
پوشش مسائل مالی و غیر مالی بیشتر است	بر صورتهای مالی و ارقام مرتبط با آنها تمرکز دارد
اظهار نظر نسبت به سلامت یک حساب یا وقوع تقلب در آن	اظهار نظر نسبت به درستی و منصفانه بودن صورتهای مالی
یافتن اسناد و مدارک تأیید کننده یک اختلاس	بررسی نمونه ای اسناد و مدارک
بدون محدودیت	در یک دوره زمانی معین انجام می شود

انواع حسابداری دادگاهی

۱- حمایت مشاوره ای در دعاوی حقوقی:

این نقش از حسابداری دادگاهی عبارت است از حمایت ها و خدمات ارائه شده به مشاوران حقوقی توسط فردی که خود مشاور حقوقی نیست، یا ارائه کمک و پشتیبانی در زمینه ی حسابداری. حسابداران دادگاهی نقش های زیر را بر عهده دارند:

- ≠ گردآوری اسناد لازم برای پشتیبانی یا رد یک ادعا
- ≠ بازبینی اسناد مربوط برای انجام بررسی اولیه ی مورد و تعیین ضعف ها
- ≠ کمک به پرس و جو از شاهدان و تهیه ی پرسش هایی در رابطه با اثبات موارد مربوط به حوزه ی مالی.
- ≠ کمک در موضوعات مالی مربوط به بازبینی ادعاها و مشارکت در پرس و جو از شاهدان برای تهیه ی پرسش های مکمل
- ≠ بررسی گزارش کارشناسی گروههای مقابل برای گزارش نقاط ضعف و قوت آن
- ≠ کمک برای دستیابی به هم رایی و اتفاق نظر
- ≠ شنیدن شواهد و بررسی مدارک گروه های مقابل و حاضر بودن در دادرسی، تا در بازجویی ها مفید باشد (مشایخی و آژنگ، ۱۳۹۲).

۲- گواهی کارشناس

اخیرا تمایل به استفاده از کارشناسان در دعاوی حقوقی (به ویژه در آمریکا و کانادا) در حال افزایش است. دادگاه ها برای تعیین نظرشان درباره ی مورد دعوی، پیش از محاکمه و دادرسی، باید به نظر کارشناسان توجه کنند. برای پذیرفته شدن به عنوان یک کارشناس، دادگاه ها از توانایی های مختلف کارشناسی در کنار توجه به آموزش و اعتبار فرد، دعوت به همکاری می کنند. به طور کلی، نیاز به گواهی کارشناس در مسائل نیازمند به تخصص حسابداری نمود دارد. یک حسابدار دادگاهی استخدام می شود تا به واقعیت اقتصادی دست یابد، تجزیه و تحلیل مالیات را تهیه کند، شواهد گروه مقابل را رد کند، مسائل را مشخص کند تا مورد بررسی قرار گیرند. در اظهار نظر نسبت به اسناد کمک کند، و در کسب اطلاعات از دیگر شواهد کمک کند.

وظایف حسابداران دادگاهی در زمینه ی فعالیت های مربوط به گواهی کارشناس می تواند به شرح زیر باشد:

≠ انجام تحقیقات لازم در رابطه با موضوع و گردآوری داده های متنوع

≠ اظهار نظر با استفاده از این داده ها

≠ استفاده از این اظهار نظر برای آگاه کردن قاضی در دادگاه (مشایخی و آژنگ، ۱۳۹۲).

۳-بررسی تقلب (حسابداری بررسی کننده)

پیشرفت فناوری، دانش حسابداری مدیران، جهانی شدن اقتصاد و ایجاد سازمان های بزرگ با فعالیت های پیچیده شرایطی را به وجود آورده است که برای کشف تقلب بررسی ها و تحقیقات بسیاری نیاز است. تقلب و سوءاستفاده های شغلی موجب زیان های میلیاردی می شوند. رفتارهای غیرقانونی که از راه تقلب پنهان کاری و سوءاستفاده از اعتماد دیگران انجام می شوند و در آنها تهدید فیزیکی و خشونت وجود ندارد، به عنوان جرائم یقه سفیدان شناخته می شوند. انجمن بازرسان خبره تقلب از این نوع جرائم با عنوان "سوءاستفاده و تقلب شغلی" یاد می کنند و آنها را به عنوان استفاده از موقعیت یک نفر برای بهبود موقعیت دیگری از راه سوءاستفاده عمدی یا به کارگیری نادرست دارایی ها و منابع کارفرما تعریف می کنند. این نوع جرائم همه گیر شده اند و مبالغ آنها در آمریکا در هر سال به ۴۰۰ میلیارد دلار می رسد. در نتیجه، حسابرسی تقلب ابزار مهمی برای حل این گونه مسائل است (مشایخی و آژنگ، ۱۳۹۲).

مهارت های مورد نیاز برای حسابداری دادگاهی

حسابدار دادگاهی باید دارای ویژگی های شخصیتی، مهارتی و اخلاقی لازم بشرح زیر باشند:

≠ صفات ضروری (ویژگیهای شخصیتی)

≠ مهارتهای عمومی و پیشرفته

≠ ارزش های اخلاقی.

برزگری خانقاه (۱۳۹۶) ویژگی های شخصیتی، مهارتی و اخلاقی را به شرح اجزای ذیل بیان نموده اند:

صفات ضروری (ویژگیهای شخصیتی)

۱. پاسخگو بودن ۲. اعتماد به نفس ۳. پایبند به اصول اخلاقی ۴. مهارت تحلیلی ۵. وفادار به وفادار به حرفه ۶. ارزیابی ۷. توانایی انطباقی ۸. درک و فهم بالا ۹. متعهد به کار گروهی با رعایت اصل مراقبت حرفه ای ۱۰. تلاش و پشتکار داشتن ۱۱. روحیه کاوش گر و نوآور ۱۲. ارائه راهنمایی به مردم برای حل مشکلات آن ها ۱۳. جزئی نگربودن .

مهارت های عمومی

۱. مهارت های حسابرسی ۲. توانایی گردآوری اسناد لازم برای پشتیبانی یا رد یک ادعا ۳. توانایی شناخت شیوه های تقلب ۴. توانایی جستجو در میان انبوه ۵. مهارت های ساماندهی ۶. تجزیه و تحلیل و کشف نتایج ۷. کشف واقعیات پنهان ۸. شناسایی مسائل کلیدی حسابرسی ۹. مهارتهای تحقیقاتی ۱۰. اظهار نظر و تشریح وقایع ۱۱. ساده سازی اطلاعات ۱۲. مهارت های ارتباطی قوی برای کشف شواهد.

مهارت‌های پیشرفته

۱. تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات مالی ۲. مهارت های مصاحبه ۳. کشف تقلب ۴. دانش استانداردهای حرفه ای مرتبط ۵. مهارت های فنی و تخصصی مهارت‌های فنی تخصصی مرتبط ۶. کسب شواهد حسابرسی ۷. ردیابی اطلاعات کنترل های داخلی ۸. مذاکره و حل و فصل مذاکره حل و فصل دعوی ۹. آشنایی با فناوری و داده کاوی ۱۰. آشنایی با فناوری و داده کاوی الکترونیکی ۱۱. دانش کافی از قوانین و مقررات مربوطه.

ارزشهای اخلاقی

عدالت و توازن ۲. اجتناب از تضاد منافع ۳. عینیت و بی طرفی ۴. راستی و درستی ۵. صداقت ۶. نظم و انضباط ۷. تعهد و پاسخگویی ۸. علاقه و انگیزه ۹. امانت داری و رازداری ۱۰. سرسختی ۱۱. پرهیز از فساد ۱۲. اعتدال و احترام ۱۳. خیرخواه و قابل اعتماد ۱۴. استقلال ۱۵. شفافیت.

دلایل نیاز به حسابداری دادگاهی در ایران

≠ گزارش سالانه سازمان شفافیت بین الملل در سال ۲۰۲۰ نشان می دهد که ایران در زمینه فساد اداری و اقتصادی با سه پله سقوط نسبت به سال قبل در رتبه ۱۴۹ در میان ۱۸۰ کشور جهان قرار دارد. این بدترین رتبه کشورمان طی سالهای اخیر است.

≠ علیرغم وجود تعداد زیادی از نهادهای نظارتی در ایران مانند سازمان حسابرسی، دیوان محاسبات محاسبات و سازمان بازرسی امروزه میزان وقوع تقلب، اختلاس و سایر جرایم بین کارکنان و مدیران سازمانها در کشور افزایش یافته است. استفاده از خدمات حسابداری دادگاهی می تواند یکی از راهکارهای برون رفتاز این بحران تلقی شود.

مطالب بیان شده به این معنی نیست که حسابرسان نمیتوانند از تقلب جلوگیری کرده یا آن را شناسایی کنند بلکه به این معناست که آنها برای انجام این کار آموزش لازم را ندیده اند به عبارت دیگر اگر حسابرسان نمی توانند از تقلب جلوگیری کرده یا آن را شناسایی کنند دلیل آن عدم آموزش کافی در این زمینه است. در واقع این مطلب تأکید مجددی بر نیاز به آموزش حسابرسان و حسابداران حرفه ای در کسب مهارت های حسابداری دادگاهی و اصول اخلاقی مترتب بر آن است. به عبارت دیگر به نظر میرسد که در حال حاضر سطح آموزش آنها، ظرفیت آنها را برای کشف و پیشگیری تقلبها محدود می کند. شاید نیاز به این مطلب باشد تا یادآور شویم که حسابداران باید همیشه این نکته را در ذهن داشته باشند که در عصر انقلاب اطلاعات برای اینکه حرفه در بازار سرمایه ارزش برخوردار باشد لازم است تا از پیشرفت- های مستمر در کیفیت و قابلیت های کارشناسان و متخصصان حرفه ای اش برخوردار شود و تغییر الگو به حسابداری دادگاهی مسیری درست که باید دنبال شود. به خاطر داشته باشیم که در حال حاضر تمامی کلاهبرداری های صورت مالی به این حرفه نسبت داده می شود (فخاری و اسکو، ۱۳۹۷).

به نظر ضروری میرسد، اندیشمندان و صاحبان فن، به ایجاد و توسعه حرفه حسابداری دادگاهی به عنوان یک ضرورت و نیاز در زمینه خدمات اعتبار بخشی، توجه نمایند. همچنین ایجاد چنین حرفه ای میتواند ابزاری برای تحقق بخشیدن به اهداف اقتصاد مقاومتی، شفافسازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیتها، زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری، ارزی و.... گردد. همچنین این حرفه گامی در راستای بهبود نظام مالی و اداری کشور خواهد بود (درسه، ۱۳۹۸).

یکی از ضعف های عمده سیستم آموزشی غفلت از موضوع تقلب است، به طوری که اینگونه مباحث در ساختار برنامه آموزشی به ویژه در ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته است. آموزش حسابداری دادگاهی و مهارت‌های مرتبط با آن به شاغلان حرفه حسابداری و حسابرسی برای

شناسایی جرایم امری ضروری تلقی می شود. همچنین از آنجا که تقاضا برای حسابداران دادگاهی در حال افزایش است، دانشجویانی که مهارت‌های حسابداری دادگاهی را کسب می کنند، در آینده فرصتهای شغلی بیشتری خواهند داشت (باقری، ۱۳۹۸).

نتیجه گیری و پیشنهادات

گسترش روزافزون تقلب و طرح دعاوی جدید علیه حسابرسان می تواند حاکی از آن باشد که حسابرسان مسئولیت قانونی خود را که می توانست عاملی در پیشگیری یا کشف اعمال متقلبانه مدیریت باشد را به صورت درست انجام نداده اند، از این رو اعتماد جامعه نسبت به عملکرد صحیح حرفه حسابداری و حسابرسی در چند سال اخیر کاهش پیدا کرده است. بنابراین به منظور حفاظت از منافع گروه های ذینفع و حل و فصل دعاوی حقوقی مطرح شده علیه شرکتها و حسابرسان، حسابداری دادگاهی می تواند تصمیم نهایی را اتخاذ کند. حسابداری دادگاهی با ترکیب مهارت‌های حسابداری، حسابرسی و حقوق می تواند به عنوان ابزار مناسب جهت پیشگیری و شناسایی فساد و تقلب در سازمانها به کار گرفته شود.

با توجه به ضرورت وجود این شاخه از حسابداری، پیشنهاد می شود مراجع ذیصلاح یا اقدام به ایجاد سازمانی حرفه ای جدید برای تحقق اهداف حسابداری دادگاهی نمایند و یا نهادهای نظارتی موجود از جمله دیوان محاسبات را آموزش دهند تا بتوانند در پیشگیری و شناسایی فسادهای اداری و اقتصادی بیش از پیش، موثر واقع شوند.

منابع

- باقری، علیرضا (۱۳۹۸). مروری بر ادبیات حسابداری دادگاهی در جهان - چالش ها و دیدگاهها". پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی علم و فناوری شمس.
- برزگری خانقاه، جمال؛ مروتی شریف آبادی، علی؛ صحت، صفیه (۱۳۹۶). "کنکاشی در ویژگی های شخصیتی، مهارتی و اخلاقی حسابداران دادگاهی با استفاده از تکنیک تاپسیس". دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری - سال دوم، شماره چهارم، صفحه ۶۹-۹۵.
- چالاک، پری، قادری، بهمن (۱۳۹۴). "حسابداری قضایی و نقش آن در پیشگیری و کشف تقلب"، مطالعات حسابداری و حسابرسی، انجمن حسابداری ایران، شماره ۱۶، تهران، ۴۴-۵۷.
- خواجوی، شکراله، منصوری، شعله (۱۳۹۴). "تقلب: حلقه‌ی پنهان در زنجیره‌ی امنیتی گزارشگری مالی"، فصلنامه حسابدار رسمی، شماره ۲۸، تهران، ۵۴-۶۴.
- درسه، سیدصابر؛ تیموری، شمس‌اله (۱۳۹۸). "تاثیر حسابرسان دادگاهی بر حاکمیت شرکتی". پژوهش حسابداری و حسابرسی. دوره ۹، شماره ۳، صص ۸۶-۷۱.
- فخاری، حسین؛ اسکو، وحید (۱۳۹۷). "تقلب در صورتهای مالی: نیاز به تغییر الگو به سمت حسابداری دادگاهی". مطالعات حسابداری و حسابرسی، شماره ۲۶، از صفحه ۴۵ تا ۶۰.
- مشایخی، بیتا؛ آژنگ، احمد (۱۳۹۲). "حسابداری دادگاهی و عدالت". مجله حسابدار، صص ۳۶-۳۹.

- ACFE, (2014). "Report to the Nations On Occupational Fraud and Abuse", Austin: . Association of Certified Fraud Examiners
- Association of Certified Fraud Examiners., (2016). Report to the Nation on Occupational Fraud and Abuse. Austin, Tx: ACFE.
- .Awolowo, I. F., (2014). The Relevance of Forensic Accounting in Mitigating the Audit Expectation Gap. s.l., University of Portsmouth.
- .Britten, K., (2011). "What are audits for?" Auditor negligence and the expert witness". Forensic Accountant, 36: 47.
- Crumbley, L. D., (2009). "So What Is Forensic Accounting?". Accounting, Behaviour and Organization
- DiGabriele, J. A., (2011). "Revisiting the Integration of Forensic Accounting and the Auditing Paradigm". the Forensic Examiner, 20(3): 70-73.
- Golden, T., (2011). "Is financial statement auditing still relevant? Texas": University of Texas.
- Joshi, M., (2006). "What is Forensic Accounting?", (Online) Available at: <http://www.indiaforensic.com/definition.htm> (Accessed 21 August .)4102

